

**Szkoła Podstawowa nr 42
w Sosnowcu**

**PROGRAM WYCHOWAWCZO –
PROFILAKTYCZNY**

w roku szkolnym 2019/2020

- I. Wstęp.
- II. Wnioski wynikające z diagnozy potrzeb w zakresie wychowania i profilaktyki.
- III. Określenie czynników ryzyka oraz czynników chroniących
- IV. Podstawy prawne.
- V. Cele programu.
- VI. Strategie profilaktyczne.
- VII. Działania wychowawczo - profilaktyczne.
- VIII. Treści wychowawczo – profilaktyczne na rok szkolny 2019/2020
- IX. Procedury interwencyjne.
- X. Ewaluacja.

I. Podstawy prawne programu.

PODSTAWA PRAWNA:

Program powstał w oparciu o obowiązujące akty prawne i wewnętrzne dokumenty szkoły:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U 997 nr78, poz483 ze zm.);
- Powszechną Deklarację Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.;
- Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
- Ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U 2017r., poz. 1189);
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U2016r.,poz.1943 ze zm.);
- Ustawę z 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. , poz. 59)
- Ustawę z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawę z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawę z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii(Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017r. poz. 356).;
- udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- Rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017r., poz. 1578)
- Statut Szkoły Podstawowej nr 42 w Sosnowcu .

II. Wstęp

Pierwszymi wychowawcami dziecka są jego rodzice. Jest to niepodważalne i niezaprzeczalne. Nauczyciele i szeroko rozumiana edukacja wspomaga proces rozwój uczniów. Wychowanie to **wspieranie dziecka w rozwoju** ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmocnione i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Nadrzędnym celem edukacji jest rozwój dziecka jako osoby. Program wychowawczo – profilaktyczny wskazuje i opisuje drogę do tego celu z punktu widzenia potrzeb rozwojowych dziecka, ujmując ją w świetle nauk psychologiczno-pedagogicznych. Przyjęta formuła programu umożliwi taki sposób zapisania celów, który prowadzi do tworzenia jednolitego środowiska wychowawczego w przestrzeni całego okresu edukacji w naszej szkole. Pozwala nauczycielom na indywidualizację procesu wychowawczego w sposób odpowiadający potrzebom rozwojowym uczniów. Najważniejszymi założeniami programu wychowawczo – profilaktycznego będzie wprowadzenie uczniów w świat wartości, w tym współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorów postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia. Nasze działania będą się koncentrować na kształtowaniu u uczniów poczucia własnej godności oraz szacunku i godności innych osób, kształtowaniu postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, a przede wszystkim na ukierunkowaniu ucznia ku wartościom humanistycznym.

Program dostosowany jest do wieku i normy rozwojowej dziecka od etapu średniego dzieciństwa do pierwszych lat adolescencji. Skonstruowany jest w oparciu o ocenę potencjałów i możliwości rozwojowych naszych uczniów, których wiek i normy rozwojowe przypadają na cały okres średniego dzieciństwa po wczesną adolescencję. Charakterystyczne dla tych okresów zadania, które warunkują zawarte w programie treści to:

- nabywanie sprawności fizycznych potrzebnych w codziennym życiu (zabawach z rówieśnikami),
- wytwarzanie zdrowych postaw wobec samego siebie i wzrastającego/rozwijającego się organizmu,
- uczenie się przebywania z rówieśnikami, także bez obecności dorosłych,
- rozwijanie podstawowych umiejętności czytania, pisania i liczenia,
- rozwijanie pojęć potocznych przydatnych w życiu codziennym,
- rozwijanie świadomości, moralności i świata wartości,
- osiągnięcie niezależności osobistej,
- rozwijanie postaw wobec grup społecznych oraz instytucji.

Natomiast dla pierwszych lat okresu adolescencji:

- nawiązywanie nowych, bardziej dojrzałych więzi z rówieśnikami,

- ukształtowanie roli męskiej lub kobiecej,
- akceptacja zmian zachodzących we własnym organizmie,
- zrozumienie na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa,
- osiągnięcie niezależności uczuciowej od rodziców i innych osób dorosłych.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny uwzględnia całościowe oddziaływania wychowawcze wraz z działaniami profilaktycznymi w zależności od potrzeb uczniów – zarówno w zakresie wspierania dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju, jak i zapobiegania i przeciwdziałania zachowaniom problemowym.

MISJA SZKOŁY

Dążymy do tego, aby Szkoła Podstawowej nr 42 w Sosnowcu była szkołą:

1. oferującą wysoką jakość kształcenia, czyli solidne przygotowanie uczniów do kolejnych etapów edukacyjnych,
2. prowadzącą szeroki zakres działań w ramach bogatej oferty edukacyjnej szkoły,
3. nowoczesną, bogato wyposażoną w szeroką gamę środków dydaktycznych i dobrze rozwiniętym zapleczem sportowym,
4. gdzie uczeń rozwija swoje pasje i zainteresowania, a także wyrównuje szanse edukacyjne pod opieką dobrze wykwalifikowanej, stale doskonalącej się kadry pedagogicznej,
5. bezpieczną, wolną od agresji i przemocy,
6. przyjazną uczniom, rodzicom, nauczycielom,
7. w której rodzice aktywnie uczestniczą w jej życiu i rozwoju,
8. otwartą na potrzeby środowiska lokalnego i aktywnie współpracującą z różnymi partnerami,
9. wychowującą ucznia otwartego, tolerancyjnego, ciekawego świata, dbającego o tradycje i pielęgnującego patriotyzm,
10. właściwie zarządzaną.

WIZJA SZKOŁY

Szkoła Podstawowa nr 42 w Sosnowcu jest szkołą bezpieczną, przyjazną i nowoczesną. Panuje w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Realizowane jest podstawowe zadanie czyli stworzenie optymalnych warunków do prawidłowego i wszechstronnego rozwoju intelektualnego, fizycznego i duchowego naszych uczniów. Mottem szkoły są słowa Seneki:

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”

Zgodnie z powyższym cytatem szkoła kształci uczniów w taki sposób, by wyposażyć ich w umiejętności niezbędne w stale zmieniającym się świecie. Przygotowuje ich do podejmowania trudnych decyzji, samodzielnego myślenia oraz aktywnego udziału w życiu społecznym. W uczniach staramy się zaszczepić postawy współpracy, innowacyjności i przedsiębiorczości, a także otwartości, wrażliwości na potrzeby innych oraz tolerancji. Dbamy o wysoką jakość usług edukacyjnych, profesjonalizm pracy pedagogicznej, nauczyciele są otwarci na nowe idee. Rada Pedagogiczna dostrzega w rodzinie autentycznego partnera w tworzeniu wspólnego planu działania na rzecz rozwoju osobistego dziecka. Pragniemy, aby uczniowie czerpali radość z pobytu w Szkole Podstawowej nr 42, a rodzice satysfakcję z rezultatów naszej współpracy.

Model absolwenta Szkoły Podstawowej nr 42 w Sosnowcu:

Propozycje działań zawartych w programie wychowawczo-profilaktycznym zmierzają do wykształcenia takiego modelu absolwenta, który z zachowaniem swoich indywidualnych i cech osobowości, talentów, temperamentu zostanie wyposażony w wartości uniwersalne, ponadczasowe, umożliwiające adekwatne funkcjonowanie w dzisiejszym świecie. Uczeń:

- jest przygotowany do podjęcia nauki na wyższym szczeblu edukacji;
- czerpie radość z nauki;
- przestrzega ogólnie przyjętych wartości moralnych;
- potrafi samodzielnie podejmować decyzje z uwzględnieniem swoich możliwości oraz okoliczności,
- jest świadomy konsekwencji swoich decyzji, w świetle prawnym i społecznym
- potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie,
- zgodnie i z szacunkiem współpracuje z innymi,
- jest ciekawy świata i wrażliwy na drugiego człowieka,
- jest życzliwy i tolerancyjny, szanuje godność własną i drugiego człowieka;
- rozumie wartość uczenia się i potrzebę własnego rozwoju;
- prowadzi ekologiczny tryb życia, potrafi dbać o swoje zdrowie i kondycję fizyczną;

Szkoła zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki. Wyposażona jest w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programu wychowawczo – profilaktycznego, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych.

Program uwzględnia specyfikę funkcjonowania szkoły, jej potrzeby i lokalne środowisko. a także tradycje wynikające z przyjętej koncepcji pracy. Uzupełnieniem tych założeń są uwzględnione w programie treści i działania o charakterze profilaktycznym, dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów a przy tym obejmujące szerszą grupę odbiorców tzn. skierowane są do uczniów, nauczycieli i rodziców.

III. Wnioski wynikające z diagnozy potrzeb w zakresie wychowania i profilaktyki.

W gromadzeniu informacji, w oparciu o które powstał program wykorzystano obserwacje, analizę dokumentacji (wyniki klasyfikacji i promocji, analiza frekwencji, organizacja udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wyniki sprawdzianów), obserwacja, rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami, ankiety.

Program opracowano na podstawie diagnozy sytuacji dydaktyczno - wychowawczej w szkole. Analizuje się potrzeby i zasoby szkoły za pomocą:

- ankiety skierowanej do rodziców uczniów klas pierwszych odnośnie potrzeb i oczekiwań wobec szkoły,
- ankiety skierowanej do uczniów wybranych klas odnośnie samopoczucia uczniów w szkole, dostępności do pomocy, relacji z nauczycielami.
- ankiety dotyczące diagnozy czynników ryzyka i chroniących uczniów.
- obserwacji uczniów na zajęciach dydaktycznych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, na korytarzach w czasie przerw, w drodze do i ze szkoły;

Pozostała dokumentacja wykorzystana w konstruowaniu programu wychowawczo – profilaktycznego:

- dokumentacja pedagoga szkolnego - analiza problemów szkolnych, działań interwencyjnych,
- dokumentacja wychowawców, wpisy do dzienników szkolnych dotyczące kontaktów z rodzicami,
- protokoły i wnioski zespołu wychowawczego.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zidentyfikowano problemy w następujących obszarach:

1. **Przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w szkole.**
2. **Dbłość o własne zdrowie.**

Analiza wyników badań.

Samopoczucie w szkole

Na podstawie przeprowadzonych ankiet dot. samopoczucia dzieci w szkole wynika, że nasza szkoła jest dobrze oceniana przez uczniów. Zdecydowana większość ankietowanych lubi szkołę, a prawie wszyscy badani odpowiadają, że w klasie mają przyjaciół. Uczniowie są również zadowoleni ze swoich relacji z wychowawcami., czują się doinformowani w zakresie swoich praw uczniowskich. Na 102 przeprowadzone ankiety 4 z uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa, reszta czuje się w szkole bezpiecznie. Ankietowane osoby mają poczucie dostępności do form pomocy oferowanych przez szkołę, jednak zdecydowana większość prawie 70% w pierwszej kolejności wybiera kontakt z rodzicami, jako sposób radzenia sobie z problemem.

Jako kłopot jawi się jednak obszar dotyczący zachowania w szkole uczniów. Ankietowani oceniając zachowanie swoich kolegów wskazują na występowanie nieakceptowanych postaw, opisywanych jako: agresja wobec kolegów i koleżanek,(21%) niewłaściwe zachowanie w stosunku do nauczycieli(18%), używanie wulgaryzmów (21%), dokuczanie kolegom (21%).

W pytaniach otwartych dot. tego co uczniowie lubią w naszej szkole często padały odpowiedzi, że jest to atmosfera, nauczyciele, koledzy, sale, szafki, wyremontowany budynek. Wśród spraw do zmiany padały odpowiedzi: krótsze lekcje, przywrócenie telefonów na przerwach, remont wewnątrz szkoły, radiowęzeł, sklepik, czy lustra w szatni.

Z analizy ankiet pokazuje się obraz uczniów, którzy w zdecydowanej większości lubią szkołę, mają w niej kolegów, znajdują wspólny język a nauczycielami. To, co zwraca uwagę to obserwacje samych uczniów dot. relacji w klasie i występowaniu nieakceptowanych (agresywnych) zachowań.

Czynniki chroniące i ryzyka a środki psychoaktywne.

Ankiety dotyczące czynników chroniących i ryzyka w kontekście zagrożenia uzależnieniem dają nam również kilka cennych informacji na temat uczniów. W ankietach wyraźnie widać, że młodzież chętnie spędza czas wolny grając na komputerze, jednocześnie optymizmem napawa fakt, że znakomita część ankietowanych swój wolny czas przeznaczają na uprawianie sportu, spotkania z kolegami. Niestety jedynie pojedyncze osoby wskazują na książki jako sposób na spędzanie wolnego czasu. Z badań wynika też, że nasi uczniowie jako najbardziej znaczące osoby w życiu wskazują rodziców, informują ich z kim i gdzie spędzają wolny czas, od nich mogą uzyskać wsparcie. Odpowiedzi nie są już tak jednoznaczne jeśli chodzi o ustalanie i przestrzeganie reguł, ankietowani aspirują do samodzielnego ustalania reguł.

Ankietowani są dobrze zorientowani w obszarze definicji zagrożeń dotyczących środków psychoaktywnych. Świadomość ta jest istotnym środkiem chroniącym młodzież przed zagrożeniem. Zastanowienie budzą odpowiedzi dot. sposobów reagowania wobec osoby uzależnionej, większość uczniów wybiera bezpośredni kontakt z instytucją, w dalszej kolejności pojawiają się odpowiedzi, zgłaszania tego faktu rodzicom lub wychowawcom. Być może jest to chęć wynikająca z rodzącej się potrzeby samodzielności i dojrzałości.

Identyfikacja niepokojących objawów:

I. Wskaźniki naruszania norm i zasad w szkole:

- uczniowie z zachowaniem nieodpowiednim - nieprzestrzeganie norm postępowania w stosunku do kolegów, nauczycieli i pracowników szkoły,
- niska kultura osobista niektórych uczniów,
- agresja słowna – przezwiska, wulgaryzmy,
- konflikty rówieśnicze i pozaszkolne.

II. Wskaźniki braku dbałości o własne zdrowie:

- spędzanie przez uczniów dużo czasu przed komputerem, telefonem
- niewłaściwe korzystanie z mediów, uzależnienie od komputera i internetu, telefonu,

IV. Określenie czynników ryzyka oraz czynników chroniących.

W działaniach profilaktycznych będziemy minimalizować wpływ **czynników ryzyka:**

- niewłaściwy wpływ środowiska rówieśniczego,
- niskie umiejętności wychowawcze rodziców,

- konflikty pozaszkolne, w środowisku lokalnym,
- zaburzenia zachowania,
- brak zainteresowań lub brak możliwości ich rozwijania
- niewystarczająca wiedza na temat środków psychoaktywnych.

Profilaktyka w naszej szkole będzie koncentrować się na wzmacnianiu **czynników chroniących**:

- budowaniu pozytywnych relacji na w klasie i szkole, (integracja)
- rozwijanie kompetencji interpersonalnych , empatia, asertywność,
- dobrej współpracy z rodzicami przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- rozwijaniu zainteresowań i pasji,
- propagowanie czytelnictwo
- zapobieganiu niepowodzeniom szkolnym,
- określeniu czytelnych wartości, norm i zasad,
- zapewnieniu uczniom warunków do nauki i pracy nad sobą,
- objęciu pomocą psychologiczno- pedagogiczną uczniów wymagających pomocy i wsparcia.

V. CELE PROGRAMU

1. CEL OGÓLNY:

Wychowanie w duchu wartości humanistycznych, wyrównywanie szans rozwoju na płaszczyźnie intelektualnej, fizycznej, aksjologicznej, emocjonalnej i społecznej. Wychowanie dzieci i młodzieży do wartości oraz podejmowanie działań zmierzających do ochrony uczniów przed zagrożeniami współczesnego świata, dbałości o środowisko naturalne i budowanie świadomości łączących nas związków w obliczu globalnych zagrożeń.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

Sfera społeczna :

Budowanie tożsamości narodowej, znajomości i przywiązania do historii, tradycji. Rozbudzanie przynależności do społeczności lokalnej i szkolnej, zachęcanie do podejmowania działań na rzecz tych społeczności. Istotne jest budowanie integracji zespołów klasowych z poszanowaniem różnic. Rozwijanie postaw obywatelskich: świadomości swoich praw i obowiązków, postaw patriotycznych. Kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń.

Sfera aksjologiczna:

Wychowanie do poszanowania wartości, respektowania ogólnie przyjętych norm społecznych. Kształtowanie w uczniach nawyków kulturalnego zachowania, komunikowania się i współpracy w duchu wzajemnego szacunku, tolerancji i poszanowania godności drugiego człowieka.

Sfery intelektualna

Wsparcie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odkrywania własnych zainteresowań, kompetencji. Tworzenie możliwości szerokorozumianego kontaktu z kulturą, zachęcanie do czytelnictwa. Kształtowanie wrażliwości estetycznej przez kontakt z wytworami kultur. Kształtowanie u uczniów postawy gotowości do poszukiwania rozwiązań sytuacji trudnych.

Sfery fizyczna

Kształtowanie pożądanego nawyków zdrowotnych i higienicznych. Budowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego, motywowanie do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwijanie zainteresowania ekologią. Wspieranie w trudnej sztuce dokonywania wyborów na rzecz zdrowia własnego i innych i odwagi do propagowania zdrowego stylu życia oraz odpowiedzialności za własne zdrowie.

Sfery emocjonalna

Pomoc w osobistym rozwoju ucznia, z wykorzystaniem posiadanych zasobów oraz uwzględnieniem indywidualnej sytuacji życiowej. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych, wyrażanie siebie z poszanowaniem granic drugiego człowieka. Wspieranie w procesie zdobywania wiedzy i umiejętności praktycznych pozwalających na przygotowanie do świadomego życia i kontynuowania nauki.

VI. STRATEGIE PROFILAKTYCZNE

W celu opracowania struktury i treści SPP wykorzystano następujące strategie profilaktyczne skierowane do uczniów – nauczycieli i rodziców.

1. Strategia informacyjno – edukacyjna:

- a. Realizacja treści profilaktycznych podczas zajęć edukacyjnych (przyroda, wdźr, i inne przedmioty szkolne).
- b. Organizowanie szkolnych akcji promujących zdrowy styl życia.
- c. Organizowanie imprez, akcji, realizacja programów traktujących o uzależnieniach i innych zagrożeniach cywilizacyjnych.
- d. Propagowanie poprzez działalność artystyczną uczniów pozytywnych postaw, zachowań.
- e. Integracja zespołów klasowych.
- f. Zajęcia wychowawczo – profilaktyczne – dostarczanie informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i uczenie dokonywania racjonalnych wyborów.

- g. Zajęcia wychowawczo – profilaktyczne – rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych, w tym umiejętności: budowanie kontaktów z innymi ludźmi, radzenie sobie ze stresem, rozwiązywanie konfliktów, opieranie się presji grupy.
- h. Spotkania informacyjno - edukacyjne dla rodziców mające na celu zapoznanie ich z problemami dzieci i młodzieży.
- i. Realizacja programów profilaktycznych.
- j. Promowanie sukcesów uczniów.
- k. Doskonalenie nauczycieli.

2. **Strategia alternatyw.**

- 1. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych:
 - a. działalność szkolnego koła sportowego
 - b. koła zainteresowań
 - c. gazetka szkolna,
- 2. udział w konkursach przedmiotowych, sportowych i artystycznych,
- 3. praca w organizacjach działających na terenie szkoły, w środowisku lokalnym – samorząd uczniowski, wolontariat,
- 4. organizowanie pomocy w nauce:
 - a. pomoc uczniom mającym trudności w nauce przez nauczycieli różnych przedmiotów,
 - b. samopomoc koleżeńska (organizacja „Pogotowia Lekcyjnego”)
- 5. organizowanie wycieczek szkolnych,
- 6. imprezy kulturalne.

3. **Strategia interwencyjna.**

- 1. identyfikacja niepokojących zachowań i objawów,
- 2. stosowanie procedur interwencyjnych,
- 3. poradnictwo pedagoga szkolnego –indywidualne i rodzinne,
- 4. współpraca z instytucjami:
 - a. II Komisariat Policji
 - b. Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich,
 - c. MOPS
 - d. Centrum Interwencji Kryzysowej,
 - e. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 2 w Sosnowcu
 - f. Wydział Edukacji Urzędu Miasta w Sosnowcu
 - g. Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Sosnowcu,
 - h. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Sosnowcu,

- i. Ośrodki doskonalenia nauczycieli.

VII. Działania wychowawczo – profilaktyczne

1. Działania skierowane do uczniów:

- a. diagnoza środowiska uczniowskiego,
- b. zajęcia wychowawczo- profilaktyczne,
- c. zajęcia integracyjne,
- d. programy profilaktyczne,
- e. akcje, konkursy,
- f. działalność alternatywna (koła zainteresowań, wolontariat, działalność SU,
- g. działalność artystyczna i kulturalna,
- h. pomoc w nauce,
- i. pomoc psychologiczno - pedagogiczna,
- j. edukacja medialna,
- k. edukacja prawna.

2. Działania skierowane do rodziców:

- a. angażowanie rodziców w pracę szkoły:
 - rozpoznawanie oczekiwań rodziców wobec szkoły,
 - udział rodziców w uroczystościach szkolnych – wigilia, jasełka, piknik rodzinny, ślubowanie klasy I, mikołajki, zakończenie roku szkolnego,
- b. zapoznanie rodziców z obowiązującymi prawami i regulaminami: Statut, Program Wychowawczo – Profilaktyczny, procedury interwencyjne,
- c. organizowanie dziecku i rodzinie pomocy materialnej: obiady finansowane przez MOPS, stypendium szkolne,
- d. opracowanie sposobu kontaktu z rodzicami w przypadku sytuacji kryzysowej: ustalenie i zapisanie numerów telefonów, zapis w dzienniku, spisywanie kontraktów z rodzicami,
- e. stosowanie procedury usprawiedliwiania nieobecności,
- f. poradnictwo dla rodziców:
 - konsultacje pedagoga z rodzicami,
 - spotkania wychowawców z rodzicami- poradnictwo podczas zebrań, indywidualne konsultacje,

3. Działania profilaktyczne skierowane do nauczycieli.

- a. stałe doskonalenie umiejętności wychowawczych:
 - szkoleniowe posiedzenia Rady Pedagogicznej,

- szkolenia zewnętrzne dla Rady Pedagogicznej,
 - udział nauczycieli w doskonaleniu nauczycieli realizowanym przez instytucje,
- b. korzystanie z księgozbioru i zbiorów biblioteki szkolnej,
 - c. wspieranie nauczycieli w zakresie pracy wychowawczej i profilaktycznej,
 - d. spotkania - konsultacje pedagoga szkolnego z wychowawcami i pozostałymi nauczycielami,
 - e. praca zespołu wychowawczego, udzielanie wychowawcom pomocy i dostarczanie materiałów do pracy wychowawczej i profilaktycznej z uczniami i rodzicami.

VIII. TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE NA ROK SZKOLNY 2019/2020

Na podstawie powyższych ogólnych założeń, dotyczących oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych w szkole, poniżej zostały zaprezentowane treści do realizacji zarówno na poszczególnych przedmiotach, jak i na godzinach do dyspozycji wychowawcy. Wskazują one wartości, pozytywne postawy, kompetencje oraz umiejętności niezbędne do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży w **następujących sferach:**

- **fizycznej (rozwój biologiczny),**
- **psychicznej: rozwój poznawczy oraz emocjonalny,**
- **społecznej,**
- **aksjologicznej (rozwój moralny).**

Uwzględnienie tych sfer wynika z partycypacji poszczególnych środowisk wychowawczych w procesie wychowania, jak również z działania czynników psychospołecznych i socjokulturowych, kształtujących rozwój dzieci i młodzieży.

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje pierwsze lata nauki dziecka w szkole i ma za zadanie stopniowo przygotować dziecko do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego, a w dalszej perspektywie - do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Za realizację powyższych zagadnień są odpowiedzialni wychowawcy, dyrektor szkoły, pedagodzy, pielęgniarka szkolna i nauczyciele przedmiotów.

Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w szkole, w drodze do i ze szkoły oraz poza szkołą

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Zapoznanie uczniów klas I z budynkiem szkolnym, innymi pomieszczeniami.	Przekazanie niezbędnych informacji z zakresu bezpieczeństwa.	Wrzesień	Wychowawcy klas I-III
2. Omówienie zasad bezpieczeństwa na lekcjach i przerwach.	Omówienie zasad obowiązujących w szkole dot. bezpieczeństwa w salach lekcyjnych, na sali gimnastycznej, świetlicy, szatniach i jadalni.	Wrzesień	Wychowawcy klas I-III
3. Bezpieczeństwo na obiekcie sportowym i podczas wycieczek szkolnych.			
4. Konsekwencje nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa.	Spotkanie z funkcjonariuszami ruchu drogowego nt. bezpieczeństwa w drodze do szkoły i ze szkoły,	Wrzesień	Funkcjonariusze ruchu drogowego
5. Zasady ruchu drogowego.			
6. Budzenie świadomości zagrożeń, wyrabianie umiejętności ich przeciwdziałania.	Podanie numerów telefonów, gdzie można uzyskać pomoc. Spotkanie z pielęgniarką szkolną.	Październik	Higienistka szkolna
7. Zasady bezpieczeństwa w szkole: droga ewakuacyjna, znaki informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw np. pożar oraz zachowanie się zgodnie z informacją w nich zawartą.	Zajęcia z wychowawcą, alarm ewakuacyjny. Ulotki, konkursy, apele dotyczące bezpieczeństwa.	wg harmonogramu	Wychowawcy klas I- III
8. Zasady postępowania podczas zagrożenia terroryzmem.	Pogadanki, drogi ewakuacyjne, alarm ewakuacyjny.	wg harmonogramu	Wychowawcy klas I- III
9. Bezpieczne ferie i wakacje.	Zajęcia z wychowawcą dot. zasad bezpiecznego		

	zachowania się nad wodą, w górach w różnych porach roku.	lutym, czerwiec	Wychowawcy klas I- III
--	--	-----------------	------------------------

Cel: Kształtowanie umiejętności dbałości o własne zdrowie

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Budzenie świadomości własnych potrzeb, kształtowanie postawy dbałości o własne zdrowie: - dbanie o higienę osobistą - wykorzystywanie zdobytych umiejętności sportowych w aktywnym wypoczynku, - rozwijanie swojej sprawności, która ma kluczowe znaczenie dla zdrowia.	Pogadanki w klasach dotyczące zdrowia, zdrowego trybu życia, odpowiedniego ubioru, zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami powietrza Obchody Światowego Dnia Zdrowia, Dnia Sportu, Dnia Promocji Zdrowia. Zajęcia z wychowawcą, aktywność sportowa. Realizacja programu „Trzymaj formę”	wg. harmonogramu październik/ grudzień-styczeń kwiecień wg. harmonogramu	Wychowawcy klas I-III Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych Wychowawcy klas I-V
2. Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie zdrowego stylu życia.	Realizacja programu dla szkół : „Szkłanka mleka ”, „Owoce i warzywa w szkole”. Obchody Europejskiego Dnia Sportu -Tydzień Sportu.	wg. harmonogramu ”Program dla Szkół” Czerwiec	Nauczyciele wych. fiz.

Cel: Wyposażenie uczniów w wiedzę o zdrowym żywieniu

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat zdrowego odżywiania oraz konsekwencji niewłaściwych nawyków żywieniowych.</p> <p>2. Zapobieganie otyłości uczniów.</p> <p>2. Prowadzenie zajęć sportowych dla uczniów oraz prezentowanie ich osiągnięć sportowych.</p> <p>3. Zachęcanie rodziców do udziału w rodzinnych zawodach sportowych.</p>	<p>Zapewnienie warunków do spożycia drugiego śniadania.</p> <p>Zajęcia lekcyjne: „ Śniadanie daje moc”.</p> <p>Projekt „Dobrze jemy ze szkołą na widelcu”</p> <p>Pogadanki na temat zdrowego stylu życia z uczniami i rodzicami.</p> <p>Pogadanki nt. błędów żywieniowych i ich skutków, racjonalnego odżywiania.</p> <p>Organizacja dożywiania uczniów z rodzin o niskim dochodach.</p> <p>Organizacja konkursu wiedzy o zdrowiu „ Wiem co jem”.</p> <p>Organizacja zajęć sportowych z zakresu siatkówki ,mini piłki ręcznej, gimnastyki, lekkoatletyczne.</p> <p>Kółko „Zdrowy kręgosłup”.</p> <p>Udział w zawodach sportowych oraz imprezach rekreacyjnych.</p>	<p>zgodnie z przedmiotowym planem nauczania wg.harmonogramu</p> <p>wg.harmonogramu</p> <p>według potrzeb</p> <p>zgodnie z przedmiotowym planem nauczania</p> <p>wg harmonogramu</p>	<p>Wychowawcy klas I- III</p> <p>Higienistka szkolna</p> <p>Wychowawcy klas I- III</p> <p>Nauczyciele wychowania fizycznego</p>

Sfera wspomagania dziecka w rozwoju: społeczna

Obszar: relacje, kształtowanie postaw społecznych

Cel: Zintegrowanie zespołów klasowych

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Adaptacja do warunków szkolnych klas I. - poznajemy się wzajemnie - budowanie zespołu klasowego: „Ja i grupa.”	Wspólne gry i zabawy. Rozmowy z uczniami. Zapoznanie ze szkołą i pracownikami . Pasowanie na ucznia kl. I.	Wrzesień wg.harmonogramu Październik	Wychowawcy klas I Wychowawcy klas I
2. Budowanie więzi w grupie rówieśniczej.	Wycieczki, klasowe imprezy, rozmowy z uczniami.	wg.harmonogramu imprez klasowych	

Cel: Budowanie relacji społecznych (budowanie więzi, kultura słowa, wzajemny szacunek, zapobieganie dyskryminacji)

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
1. Wszyscy jesteśmy ważni: zauważanie podobieństw i różnic między ludźmi.	Zajęcia z wychowawcą, rozmowy z uczniami.	Marzec	Wychowawcy klas I-III
2. Budowanie więzi między uczniami, nauczycielami i rodzicami na podstawie wzajemnego szacunku, godności i otwartości na drugiego człowieka.	Wspólne działanie, wzajemna pomoc. Nagradzanie osób, które szanują prawa innych. Kodeks honorowy.	wg.harmonogramu	Wychowawcy klas I-III

3.Udział we wspólnych przedsięwzięciach na rzecz drugiego człowieka – akcje charytatywne.	„Szanuj drugiego – jak siebie samego”. Organizowanie pomocy dla osób potrzebujących wsparcia. Akcja „Dar serca”.	wg.harmonogramu	K.Kwiatkowska,E.Felis Wychowawcy klas I-III
4.Reagowanie na wszelkie przejawy dyskryminacji i braku szacunku do człowieka.	Wspólne imprezy. Kiermasz świąteczny. Rozmowy z uczniami.		Wszyscy nauczyciele
5.Podnoszenie wartości rodziny poprzez: - role pełnione w rodzinie - moje obowiązki - wzmacnianie uczuć rodzinnych.	Zajęcia z wychowawcą promujące kulturę zachowania, pozytywne przykłady z życia szkoły dot. kultury, wzajemnej pomocy, życzliwości.	zgodnie z przedmiotowym planem nauczania	Wychowawcy klas I-III

Cel: Kształtowanie postawy otwartości i wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka -wolontariat

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Kształtowanie postawy gotowości pomagania w najbliższym otoczeniu .	Pomoc kolegom, podejmowanie inicjatyw proponowanych przez Samorząd Szkolny.	Październik-czerwiec	Wychowawcy klas I-III, Opiekunowie Samorządu Szkolnego
2.Uczenie odpowiedzialności za podjęte zobowiązania.	Udział we wspólnych przedsięwzięciach na rzecz drugiego człowieka – akcje charytatywne	wg.harmonogramu	Opiekunowie Klubu Wolontariusza Wychowawcy klas I-III
3. Uspołecznienie w środowisku lokalnym.	Współpraca z biblioteką miejską,		Opiekunowie Klubu Wolontariusza

	odwiedziny w schronisku dla zwierząt, budowanie więzi osób, które łączy tzw. dobry cel – działanie w wolontariacie.		bibliotekarz
--	---	--	--------------

Cel: Przygotowanie ucznia do dbałości o środowisko naturalne

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Uczeń dba o środowisko naturalne np. segreguje odpady	Udział w akcjach ekologicznych np. Tydzień Dni Ziemi. Zbiórka surowców wtórnych, oszczędzanie energii.	Kwiecień cały rok szkolny	R.Kmita,E.Kupczyńska, E.Misztal,B.Szydło,A.Panek Wychowawcy klas I-III
2.Uczestniczy w ochronie przyrody, bierze udział w akcjach ekologicznych.	Pogadanki ;"Zagrożenie smogiem". Lekcje tematyczne, wycieczki plenerowe. Prace plastyczne o tematyce przyrodniczej. Pielęgnowanie roślin w klasie.	zgodnie z przedmiotowym planem nauczania	Wychowawcy klas I-III
3.Potrafi utrzymać porządek na terenie klasy i szkoły.	Wdrażanie do dbałości o czystość i estetykę najbliższego otoczenia.	dyżury uczniowskie	Wychowawcy klas
4. Rozwijanie u uczniów zainteresowań przyrodniczych	Wyjścia w teren, wycieczki przyrodnicze.	wg.harmonogramu wycieczek	Wychowawcy klas I-III

Cel: Uczeń ma świadomość przynależności narodowej, posiada umiejętność nazywania i odwoływania się do przyjętych zasad i wartości

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1.Zna tradycje i symbole narodowe.</p> <p>2.Rozwijanie uczuć patriotycznych.</p>	<p>Zajęcia z wychowawcą poświęcone symbolom narodowym, ich historii oraz znaczeniu „Polska biało-czerwona”.</p> <p>Lekcje tematyczne, rozmowy, pogadanki, prace plastyczne.</p> <p>Uroczystości szkolne: Święto Edukacji Narodowej, Święto Odzyskania Niepodległości, Święto Uchwalenia Konstytucji 3 Maja i Święto Flagi –happening.</p>	<p>Listopad</p> <p>zgodnie z przedmiotowym planem nauczania</p> <p>Listopad</p> <p>Maj</p>	<p>Wychowawcy klas I- III, nauczyciele historii</p> <p>Organizatorzy uroczystości wyznaczeni w harmonogramie:</p>
<p>3. Poznanie historii, kultury i obyczajów mieszkańców Sosnowca</p>	<p>Wycieczki do miejsc związanych z historią miasta, poznanie etymologii nazwy Sosnowiec, herbu miasta i jego symboliki, legend o jego powstaniu.</p> <p>Działalność plastyczna w różnych materiałach, technikach i formach z wykorzystaniem tradycji regionalnych.</p>	<p>Kwiecień</p> <p>zgodnie z przedmiotowym planem nauczania</p>	<p>Nauczyciele historii</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>E.Małysa, A.Panek</p>

<p>4. Świadomość wartości uznanych przez środowisko rodzinne, szkolne, lokalne i narodowe.</p> <p>5. Aktywność społeczna oparta o wartości, takie jak: godność, uczciwość, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, życzliwość, pomoc, zadośćuczynienie, umiejętność przyznania się do błędu, uznanie, wdzięczność respektowane przez środowisko szkolne.</p>	<p>Zachęcanie do udziału w imprezach i festynach organizowanych przez lokalne placówki kulturalne.</p> <p>Uczestniczenie w szkolnych festynach.</p> <p>Zajęcia edukacyjne z wychowawcą.</p> <p>Realizacja projektów edukacyjnych i wychowawczych.</p> <p>Czynne uczestnictwo w życiu klasy i szkoły.</p>	<p>zgodnie z przedmiotowym planem nauczania</p>	<p>Wychowawcy klas I-III, M.Zabielnny, Ślęzak, J.Felczak</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas I-III</p> <p>Wychowawcy klas I-III</p> <p>Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek,,</p>
---	--	---	---

Sfera wspomagania dziecka w rozwoju: aksjologiczna

Obszar: kultura, normy i wzory zachowań

Cel: Uczeń przestrzega praw i obowiązków ucznia

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
1. Zapoznanie uczniów z Prawami Dziecka.	Lekcje dotyczące praw dziecka, dotyczące praw i obowiązków ucznia, rozmowy z uczniami.	Październik	Wychowawcy klas I- III Pedagogzy
2. Prawa i obowiązki ucznia w życiu codziennym.	Omówienie regulaminu uczniowskiego, statutu, zasad wykorzystania zapisów monitoringu.	Wrzesień/	Wychowawcy klas I- III
3. Uczeń dba o pozytywny wizerunek własny.	Prace społeczno-wychowawcze na rzecz szkoły.	Cały rok szkolny	

4.Szanuje siebie, swoich rówieśników, nauczycieli i pracowników szkoły	Czynne uczestnictwo w życiu klasy i szkoły, inicjatywy na rzecz kolegów, społeczności szkolnej.		Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek,,
--	---	--	--

Cel :Wdrażanie do odbioru kultury oraz poznanie i stosowanie zasad kultury osobistej w życiu codziennym

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Uczeń zna i stosuje na co dzień zasady kultury osobistej wobec społeczności w której przebywa; stosuje zwroty grzecznościowe.	Pogadanki, dramy, inscenizacje, gry i zabawy dydaktyczne.	Cały rok szkolny	Wychowawcy klas I-III M.Zabielnny, Ślęzak, J.Felczak
2.Uczeń zna konsekwencje stosowania wulgaryzmów.	Zapoznanie z systemem szkolnym dotyczącym nagród i kar.	Wrzesień	Wychowawcy klas I-III
3. Uczeń uczestniczy w życiu kulturalnym oraz wyraża swoje spostrzeżenia i przeżycia za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu, a także przy użyciu nowoczesnych technologii.	Udział w wystawach, spektaklach teatralnych. Wycieczki do muzeów, filharmonii, PKZ. Udział w konkursach plastycznych, muzycznych, technicznych. Zajęcia z wychowawcą, zajęcia świetlicowe, zajęcia w bibliotece szkolnej, zajęcia komputerowe. Zajęcia taneczne "Limonki". Autorski program wspierania czytelnictwa, „Czytam nie tylko lektury” Kółka czytelnicze.	wg.harmonogramu wycieczek wg.harmonogramu maj wg.harmonogramu zajęć	M.Szydło, E.Małysa,, D.Baryś Pedagogzy, R.Reczko M.Zabielnny, Ślęzak, J.Felczak R.Reczko, K.Szymiec B.Kłós, M.Spieczyński

	„Mądra szkoła czyta dzieciom”		K.Ślęzak
--	-------------------------------	--	----------

Cel: Kształtowanie umiejętności komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Przestrzeganie norm obowiązujących w grupie, konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.	Zajęcia z wychowawcą, pogadanki. Lekcje w bibliotece, zajęcia świetlicowe Gry i zabawy edukacyjne	wg.harmonogramu	Wychowawcy klas I- III Wychowawcy świetlicy,
2.Ćwiczenia umiejętności słuchania i zabierania głosu.	Realizacja zadań wynikających z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnicstwa. ”Cała Polska czyta dzieciom”.	wg.harmonogramu „Programu dla szkół”	R.Reczko M.Spieczyński, R.Wadowska-Matek, S.Wasiel
3.Dbłość o kulturę słowa, rozwijanie pasji czytelniczej.			

Cel: Współuczestniczenie w życiu szkoły i środowiska lokalnego

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Uczestniczy w spotkaniach dotyczących środowiska szkolnego i lokalnego z uwzględnieniem poszanowania mienia szkolnego.	Zajęcia z wychowawcą nt „Moja szkoła – miejscem do nauki, zabawy i wypoczynku”. Wybory Samorządu uczniowskiego klas I-III Poznanie władz szkolnych i uczniowskich.	Wrzesień Wrzesień	Wychowawcy klas I- III, Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek, R.Wadowska-Matek
2.Uczeń bierze udział w imprezach szkolnych.	Przygotowywanie apeli i uroczystości szkolnych.	wg harmonogr. uroczystości szkolnych	Wszyscy nauczyciele
3.Reprezentuje szkołę w konkursach.	Uczestnictwo w konkursach, zawodach sportowych.		Wychowawcy klas I- III,

4.Uczeń czynnie uczestniczy w zajęciach dodatkowych np. kółek zainteresowań.	Kółko czytelnicze, kółko gitarowe, kółko językowe	wg harmon.kółek zainteresowań wrzesień- czerwiec	Naucz. w-fu Nauczyciele przedmiotów i naucz. początkowego
--	---	--	---

Sfera wspomagania dziecka w rozwoju: emocjonalna, intelektualna, psychiczna

Obszar: bezpieczeństwo psychiczne, profilaktyka zachowań ryzykownych i problemowych

Cel: Zapobieganie agresji i izolacji rówieśniczej

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Budzenie wrażliwości na innych – empatia. Wzajemna pomoc i zauważanie problemów drugiej osoby.	Zajęcia z wychowawcą dotyczące agresji i przemocy.	Listopad/ marzec	Wychowawcy klas I- III
2. Rodzaje agresji. Jak bronić się przed agresją? Konsekwencje wobec uczniów związane z agresywnym zachowaniem.	Rozmowy wychowawcy, pedagoga z uczniami. Poradnictwo dla rodziców.		Pedagodzy Wychowawcy klas I- III
3.Umiejętność rozwiązywania konfliktów.	Zajęcia warsztatowe	wg. potrzeb	Pedagodzy
4. Reagowanie na objawy dokuczania, wyśmiewania, krytyki. Eliminowanie przemocy, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 5.Reagowanie na przejawy agresji wobec osób i zwierząt.	Pogadanki. Dramy, inscenizacje. Zajęcia z wychowawcą.	cały rok szkolny	Wszyscy nauczyciele

Cel: Zagrożenia wynikające z korzystania z technologii informacyjnej (gry, cyberprzemoc)

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Zagrożenia wynikające z użytkowania Internetu.	Rozmowy z uczniami na zajęciach komputerowych dotyczące cyberprzemocy i innych niebezpieczeństw.	Listopad wg.harmonogramu	Pedagodzy Wychowawcy klas n-le informatyki
2.Uczeń rozpoznaje zagrożenia – budzenie świadomości niebezpieczeństw i uzależnień od gier komputerowych.	Lekcje z wychowawcą, projekt edukacyjny „Siaciaki”-obchody Dnia Bezpiecznego Internetu – konkursy, zajęcia edukacyjne.	Luty	Wychowawcy klas n-le informatyki
3.Uczeń korzysta z komputera i Internetu jako pomocy naukowej .	Lekcje z wychowawcą, zajęcia informatyczne. „Computer English” zajęcia komputerowe.	wg.harmonogramu kółka zainteresowań	Wychowawcy klas n-le informatyki

Cel: Przeciwdziałanie uzależnieniom

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
1.Dostarczenie uczniom wiedzy z zakresu negatywnego oddziaływania używek na zdrowie.	Zajęcia z wychowawcami, pogadanki, prace plastyczne.	cały rok	Wychowawcy klas E.Małysa, A.Panek
2.Włączenie się w obchody Światowego Dnia bez Tytoniu – 31 maja		listopad-maj	Wychowawcy

3. Informowanie rodziców na temat zagrożeń środkami psychoaktywnymi, w tym dopalaczami.	Zajęcia z wychowawcami, pogadanki, prace plastyczne. Zajęcia edukacyjno-profilaktyczne w ramach Programu „Nie pal przy mnie proszę”. Prelekcja dla rodziców.	kwiecień- maj	Pedagodzy Wychowawcy
---	--	---------------	-------------------------

Treści wychowawczo- profilaktyczne dla klas IV –VIII

Sfera wspomaganie dziecka w rozwoju: fizyczna

Obszar: zdrowie, edukacja zdrowotna, bezpieczeństwo fizyczne

Cel: Zwiększanie bezpieczeństwa uczniów w szkole, w drodze do i ze szkoły, poza szkołą

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Udzielanie wskazówek dotyczących bezpiecznego pobytu w szkole oraz w drodze do i ze szkoły. 2. Zasady, których należy przestrzegać podczas przerw szkolnych.	Przekazanie niezbędnych informacji z zakresu bezpieczeństwa: pogadanki, apele, ogłoszenia . Przypomnienie przepisów ruchu drogowego.	Wrzesień Według potrzeb	Wychowawcy klas IV- VIII Wychowawcy klas IV- VIII, Funkcjonariusz Policji

<p>3.Przepisy ruchu drogowego. Wdrażanie do podstawowych nawyków prawidłowego zachowania uczestnika ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem rowerzystów.</p>	<p>Spotkania z policją dot. bezpieczeństwa uczniów. Karta rowerowa.</p>	<p>Wrzesień</p>	<p>T.Gołuchowski, A.Panek</p>
<p>4.Konsekwencje nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa.</p>	<p>Omówienie zasad obowiązujących w szkole dot. bezpieczeństwa.</p>	<p>Wrzesień</p>	<p>Wychowawcy klas IV- VIII,</p>
<p>5 Przypomnienie uczniom numerów telefonów: policji, straży pożarnej, pogotowia ratunkowego, numer alarmowy 112..</p>	<p>Przypomnienie numerów telefonów, gdzie można uzyskać pomoc.</p>	<p>Listopad</p>	<p>Funkcjonariusz Policji</p>
<p>6.Zapoznanie z regulaminami i przepisami BHP poszczególnych pracowni i klas. Kontrolowanie przestrzegania regulaminów korzystania z poszczególnych pracowni.</p>	<p>Spotkanie z funkcjonariuszami ruchu drogowego.</p>	<p>wg.harmonogramu wycieczek</p>	<p>Opiekunowie pracowni, Inspektor BHP</p>
<p>7.Przypomnienie regulaminu obowiązującego na wycieczkach szkolnych.</p>	<p>Bezpieczne korzystanie z pracowni szkolnych. Szanowanie mienia publicznego.</p>	<p>Listopad/marzec</p>	<p>Wychowawcy klas IV- VIII</p>
<p>8.Budzenie świadomości współczesnych zagrożeń, wyrabiania umiejętności im przeciwdziałania ,zachowania się w sytuacji zagrożenia terrorystycznego.</p>	<p>Wycieczki- wykorzystanie zdobytych wiadomości i umiejętności.</p>	<p>Listopad/marzec</p>	<p>Inspektor BHP Wychowawcy klas IV- VIII</p>
<p>8.Budzenie świadomości współczesnych zagrożeń, wyrabiania umiejętności im przeciwdziałania ,zachowania się w sytuacji zagrożenia terrorystycznego.</p>	<p>Alarm ewakuacyjny. Pogadanki, filmy edukacyjne.</p>	<p>Listopad/marzec</p>	<p>Inspektor BHP Wychowawcy klas IV- VIII</p>

Cel: Wyształcenie dbałości o własne zdrowie

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1. Budzenie świadomości własnych potrzeb, kształtowanie postawy dbałości o własne zdrowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dbanie o higienę osobistą, - wykorzystywanie zdobytych umiejętności sportowych w aktywnym wypoczynku, - rozwijanie swojej sprawności, która ma kluczowe znaczenie dla zdrowia. 	<p>Pogadanki w klasach dotyczące zdrowia, zdrowego trybu życia.</p> <p>Zajęcia z wychowawcą,</p> <p>aktywność sportowa,</p> <p>Obchody Światowego Dnia Zdrowia.</p>	<p>wg harmonogramu</p> <p>Kwiecień</p>	<p>Wychowawcy klas IV- VIII,</p> <p>R.Kmita, E.Misztal,</p> <p>higienistka szkolna,</p> <p>Wychowawcy klas IV- VIII,</p> <p>n-le w-fu</p> <p>Wychowawcy klas IV-V,</p>
<p>2. Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie zdrowego stylu życia.</p>	<p>Realizacja programu „Szkłanka mleka”, Owoce w szkole”.</p>	<p>wg harmonogramu</p>	
<p>3. Zachęcanie rodziców do udziału w rodzinnych zawodach sportowych.</p>	<p>Udział w wycieczkach, zajęciach plenerowych.</p> <p>Udział w różnorodnych formach aktywności całych rodzin: zajęciach sportowych, treningach i zawodach sportowych.</p>	<p>„Programu dla szkół”</p> <p>zgodnie z harmonogramem imprez sportowych</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p>

Cel: Wyposażenie uczniów w wiedzę o zdrowym żywieniu

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat zdrowego odżywiania oraz konsekwencji niewłaściwych nawyków żywieniowych.</p>	<p>Zapewnienie warunków do spożycia drugiego śniadania</p> <p>Warsztaty „Zdrowe żywienie – mądre myślenie”</p> <p>Fundacja Nowe Horyzonty</p>	<p>codziennie rano</p> <p>październik</p>	<p>Wychowawcy klas IV- VIII,</p> <p>pedagogzy</p>

2. Zna przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się.	Pogadanki na temat zdrowego stylu życia z uczniami i rodzicami Pogadanki nt. błędów żywieniowych i ich skutków oraz racjonalnego odżywiania.. Organizacja dożywiania uczniów z rodzin o niskim dochodach. Organizacja konkursów wiedzy o zdrowiu.	wg. planu nauczania Marzec	R.Kmita, E.Misztal,E.Kupczyńska Higienistka szkolna, Wychowawcy klas IV- VIII Pedagodzy
---	---	-----------------------------------	---

Cel: Poznanie sposobów radzenia sobie ze stresem

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Poznanie pojęcia stresu, sposobów radzenia sobie ze stresem, poznanie metod relaksacji.	Zajęcia z wychowawcą lub pedagogiem szkolnym -relaksacja, wizualizacja, praca w grupach i w parach, zabawy i zajęcia relaksacyjne.	Luty	Pedagodzy / Wychowawcy klas
2.Reagowanie na stres w trudnych sytuacjach.	Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne z wychowawcą „Stres nie taki zły-jak go pokonać?”	Marzec- Kwiecień	Pedagodzy / Wychowawcy klas IV- VIII

Cel: Współdziałanie w szczególnie trudnych sytuacjach

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
---------	-------	--------	----------------

<p>1.Nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy i zachowania się w sytuacjach trudnych.</p> <p>2.Uwrażliwienie uczniów na potrzeby innych.</p>	<p>Zajęcia w klasach, pogadanki.</p> <p>Nauka udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej .Program "Ratujemy i uczymy się ratować".</p> <p>Udział w ogólnopolskiej akcji „Bezpieczne ferie i wakacje.”</p> <p>Zajęcia wychowawcze „Jak postępować w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia”.</p> <p>Pogadanki -empatia, bezinteresowna pomoc.</p>	<p>Styczeń</p> <p>wg harmonogramu „Programu dla szkół”</p> <p>Luty/ czerwiec</p> <p>Marzec</p>	<p>K.Kwiatkowska, pedagodzy Wychowawcy klas IV- VIII</p> <p>K.Kwiatkowska</p> <p>Wychowawcy klas</p>
--	---	--	--

Cel: Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów natury psychicznej: zaburzenia nastroju, nerwice, depresje, zaburzenia jedzenia

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1. Prowadzenie psychoedukacji wśród uczniów, rodziców i nauczycieli na temat przyczyn i objawów zaburzeń jedzenia, nerwic, depresji, samobójstw wśród młodzieży.</p>	<p>Organizowanie zajęć warsztatowych dotyczących radzenia sobie z emocjami, ze stresem.</p> <p>Stwarzanie uczniowi przyjaznych warunków nauki w czasie lekcji.</p> <p>Prowadzenie zajęć z wychowawcą na temat: radzenia sobie z nieśmiałością i odrzuceniem.</p> <p>Pogadanki z uczniami na temat rozpoznawania symptomów mogących wskazywać na nieradzenie sobie z trudnościami.</p>	<p>Marzec</p> <p>Wg harmonogramu</p>	<p>Pedagodzy, wychowawcy klas IV- VIII</p> <p>Pedagodzy, wychowawcy</p>

Sfera wspomagania dziecka w rozwoju: społeczna

Obszar: relacje, kształtowanie postaw społecznych

Cel: Budowanie więzi, wzajemny szacunek, zapobieganie dyskryminacji

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Kształtowanie postaw poszanowania praw każdego człowieka.	Lekcje z wychowawcą nt „Szanuj drugiego – jak siebie samego”,rozmowy, debaty uczniowskie.	Październik/ kwiecień	Wychowawcy klas IV- VIII
2.Budowanie więzi między uczniami, nauczycielami i rodzicami na podstawie wzajemnego szacunku, godności i otwartości na drugiego człowieka.	Wzajemna pomoc, wspólne działanie. Nagradzanie osób, które szanują prawa innych.	Listopad	J.Czapla , Opiekunowie samorządu szkolnego: A.Bonek,, R.Wadowska- Małek
3. Akceptacja innych kultur bez umniejszania wartości własnej.	Kodeks honorowy.		
4.Reagowanie na wszelkie przejawy dyskryminacji i braku szacunku do człowieka.	Światowy Dzień Życzliwości. Akcje charytatywne.	Cały rok szkolny	
5.Udział we wspólnych przedsięwzięciach na rzecz drugiego człowieka – akcje charytatywne.	Działalność Samorządu Szkolnego. Rozmowy z wychowawcą , pedagogiem szkolnym.	wg.harmonogramu	Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek ,R.Wadowska-Małek
6. Konsekwencje stosowania wulgaryzmów.	Konsekwentne stosowanie obowiązujących w szkole procedur zachowania się ucznia, zajęcia w bibliotece.	wrzesień- czerwiec	Wszyscy nauczyciele

Cel: Dostrzeganie wartości rodziny i jej znaczenia w życiu

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Uczeń zna prawa i obowiązki w rodzinie.	Zajęcia z wychowawcą.	zgodnie z	Wychowawcy klas IV- VIII,
2.Wzmacnianie więzi rodzinnych.	Zajęcia Wychowania do Życia w Rodzinie.	przedmiotowym programem	B.Dyrka
3.Uczeń wie jak powinien zareagować, gdy w rodzinie dzieje mu się krzywda.	Organizowanie wspólnych imprez, włączanie rodziców w życie i promocję szkoły np. Piknik rodzinny- Święto Rodziny.	nauczania Maj-czerwiec	Wszyscy nauczyciele
	Dyskusje, pogadanki, broszury informacyjne.	Według potrzeb	Pedagodzy

Cel: Wksztalcenie postaw patriotycznych, wdrażanie do wartości

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
---------	-------	--------	----------------

<p>1.Zapoznanie z systemem wartości. Uczeń wie, że właściwa i trwała wartość jest niezbędna do świadomego życia i podejmowania odpowiedzialnych decyzji.</p>	<p>Zajęcia z wychowawcą, lekcje religii, etyki, wychowana do życia w rodzinie. Zajęcia z wychowawcą „Młody człowiek w świecie wartości”. Pogadanki, dyskusje, referaty, debaty.</p>	<p>Listopad/ kwiecień</p>	<p>Wychowawcy klas IV- VIII, B.Dyrka</p>
<p>2.Wzmacnianie poczucia więzi ze swoim narodem poprzez udział w życiu społecznym.</p>	<p>Rozmowy z uczniami. Zajęcia z wychowawcą nt.: „Ja wśród innych” - zajęcia mające na celu uświadomienia swojej przynależności narodowej.</p>	<p>październik / maj</p>	<p>Wychowawcy klas IV- VIII,</p>
<p>3.Kształtowanie pozytywnych uczuć wobec symboli narodowych. Znajomość historii swojego narodu.</p>	<p>Przypomnienie ważnych wydarzeń historycznych. Prelekcje, apele, uroczystości: Święto Edukacji Narodowej, Święto Odzyskania Niepodległości, Święto Uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Święto Flagi,</p>	<p>Październik Listopad Maj</p>	<p>M.Żak,J.Felczak Nauczyciele wyznaczeni w harmonogramie uroczystości</p>
<p>4.Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez: naukę hymnu, poznanie jego historii.</p>	<p>Dzień pamięci wybuchu II wojny światowej. Nauka hymnu narodowego, nauka postawy i zachowania się podczas śpiewania.</p>	<p>Wrzesień Listopad</p>	<p>M.Szydło, E.Felis M.Żak, J.Felczak M.Szydło</p>

<p>5. Budzenie dumy narodowej, szacunku dla dorobku wybitnych Polaków: Stefan Wyszyński, Jan Paweł II, Ignacy Paderewski, Maria Curie-Skłodowska, Tadeusz Kościuszko, gen. Jan Henryk Dąbrowski, Józef Piłsudski, Adam Mickiewicz, Henryk Sienkiewicz.</p>	<p>Zapoznanie z dorobkiem wybitnych Polaków na zajęciach z wychowawcą oraz lekcjach: religii, muzyki, fizyki, chemii, historii, języka polskiego.</p>	<p>Luty-Maj</p>	<p>M.Żak, J. Felczak D. Baryś, B. Kłos R. Wadowska-Małek, R. Kmita, M. Szydło</p>
<p>6. Kształtowania prawidłowych postaw wobec innych narodów</p>	<p>Zajęcia z wychowawcą, Lekcje historii, etyki.</p>		<p>Wychowawcy klas IV-VIII, M.Żak, J. Felczak</p>

Cel: Wyształcenie postaw tolerancyjnych

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1. Kształtowanie postaw tolerancji</p> <p>2. Świadomość różnic wyznaniowych, światopoglądowych, narodowościowych oraz innych – uczeń rozumie je i akceptuje.</p> <p>3. Szanowanie innych i okazywanie zrozumienia, wrażliwości, empatii.</p>	<p>Dyskusja, debata szkolna, apele, rozmowy.</p> <p>Dzień Europejski, Dzień Papieski, Międzynarodowy Dzień Tolerancji,</p> <p>Uroczystości szkolne, klasowe,</p>	<p>Wrzesień- czerwiec</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas IV-VII, K. Kwiatkowska, E. Felis, J. Gąsienica - Jacków Wychowawcy klas IV-VII</p>

4. Prawa człowieka i otwartość wobec innych ludzi.	zbiórka świąteczna dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej, akcje charytatywne, zbiórki odzieży i żywności. Działalność wolontariatu, Samorządu uczniowskiego.	wg.harmonogramu uroczystości szkolnych, wg planu pracy samorządu uczniowskiego i klubu wolontariusza	Opiekunowie Samorządu szkolnego: A. Bonek,, R.Wadowska-Małek Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek, ,R.Wadowska-Małek Opiekunowie Klubu Wolontariusza: E.Felis , M.Nowak
--	--	---	---

Cel: Wyposażenie ucznia w wiedzę konieczną do podjęcia właściwych decyzji zawodowych

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
---------	-------	--------	----------------

1.Poznanie własnych zainteresowań, umiejętności, predyspozycji zawodowych	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego.	Wrzesień- czerwiec	J.Czapla
2.Wiedza na temat wybranych zawodów, stanowisk i aktualnego ryнку pracy	Pogadanki w klasach, warsztaty, indywidualne konsultacje, poradnictwo dla uczniów i rodziców Materiały informacyjne dla rodziców.	Październik-maj	J.Czapla Wychowawcy klas IV-VIII

Cel: Motywowanie do rozwoju osobistego

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Uczeń ma świadomość swoich mocnych i słabych stron. 2.Akceptuje siebie. 3.Uczeń dąży do rozwoju osobistego , zdobywa nowe umiejętności i rozwija swoje zainteresowania.	Udział w zajęciach dodatkowych, kółkach zainteresowań, zajęciach sportowych, pracach Samorządu szkolnego, konkursach. Udział w zajęciach pozalekcyjnych, uroczystościach i imprezach szkolnych. Zajęcia z wychowawcą.	Wrzesień,-czerwiec wg .harmonogramu kół zainteresowań	Nauczyciele prowadzący koła zainteresowań, Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek, R.Wadowska-Małek, Wychowawcy klas IV-VIII

Cel: Poszanowanie praw człowieka

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
---------	-------	--------	----------------

<p>1.Odpowiedzialnie funkcjonowanie w demokratycznym społeczeństwie.</p> <p>2.Uczeń zna Prawa Dziecka.</p> <p>3.Uczeń przestrzega Praw Człowieka, właściwie rozumie ideały: godność, tolerancja, równość, demokracja, samorządność, szanuje siebie i innych.</p> <p>4.Okazuje szacunek i zrozumienie dla odrębności religijnej oraz narodowej, dostrzega różnice kulturowe między ludźmi.</p>	<p>Wybory do Samorządu Uczniowskiego.</p> <p>Zapoznanie z Deklaracją Praw Człowieka i Konwencją Praw Dziecka.</p> <p>Zajęcia z wychowawcą, prelekcje, rozmowy , dyskusje w klasie.</p> <p>Akcje charytatywne np.: Adopcja Serca, Kiermasz Świąteczny ,Festyn Rodzinny. Pomoc koleżeńska.</p> <p>Współpraca z Hospicjum św.Tomasza Apostoła.</p> <p>Współpraca z organizacjami użytku publicznego.</p>	<p>Wrzesień</p> <p>Listopad / kwiecień</p> <p>wg harmonogramu</p> <p>wg harmonogramu „Programu dla szkół”</p>	<p>Wychowawcy klas IV-VIII,</p> <p>Nauczyciel EDB i WOS</p> <p>Opiekunowie Samorządu szkolnego:</p> <p>A.Bonek,R.Wadowska-Małek,</p> <p>Wychowawcy klas IV-VIII,</p> <p>Koordynatorzy:</p> <p>K.Kwiatkowska, E.Felis ksiądz</p>
---	---	---	---

Cel: Kształtowanie postaw ekologicznych.

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Uczeń dba o środowisko naturalne. Chroni przyrodę w swoim otoczeniu.	Udział w akcjach ekologicznych np. Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi oraz konkursach tematycznych.	Wrzesień Kwiecień	Wychowawcy klas IV-VIII, R.Kmita, E.Kupczyńska, E.Miształ, Wychowawcy klas IV-VIII
2. Uczeń dba o najbliższe otoczenie.	Stosowanie i przestrzeganie w życiu codziennym zachowań proekologicznych np. segregowanie odpadów.	wg harmonogramu	Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Panek, R.Wadowska-Matek, J.Czapla
3. Uczeń uczy się oszczędzania energii.	Akcja „Planeta Energii” oraz „Moje miasto bez elektrośmieci” we współpracy z Tauron Polska.	„Programu dla szkół”	
5.Uczeń jest wrażliwy na krzywdę zwierząt.	Współpraca ze schroniskiem dla zwierząt, organizacja zbiórek żywności i innych artykułów dla schroniska.	wg harmonogramu	Opiekunowie Klubu Wolontariusza: E.Felis, M.Nowak K.Szymiec

Cel: Kształtowanie postawy otwartości i wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka –wolontariat

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Kształtowanie postawy gotowości pomagania w najbliższym otoczeniu.	Pomoc kolegom z klasy i młodszych klas, podejmowanie inicjatyw proponowanych przez Samorząd szkolny, akcje charytatywne.	Grudzień- Kwiecień	Wychowawcy klas IV-VIII, Opiekunowie Samorządu szkolnego: A.Bonek, R.Wadowska-Matek
2.Uczenie odpowiedzialności za podjęte zobowiązania.			
3. Uspołecznienie w środowisku lokalnym.			R.Reczek

	Współpraca z biblioteką miejską, odwiedziny w schronisku dla zwierząt, budowanie więzi osób, które łączy tzw. dobry cel – działanie w wolontariacie.	wg.harmonogramu pracy klubu wolontariusza	Opiekunowie Klubu Wolontariusza: K.Szymiec, E.Felis
--	--	---	---

Sfera wspomaganie dziecka w rozwoju: aksjologiczna

Obszar: kultura, normy i wzory zachowań

Cel: Uczeń przestrzega prawa i obowiązki ucznia

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
1.Przypomnienie Praw Dziecka.	Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków ucznia.	grudzień	Wychowawcy klas IV-VIII, Opiekunowie Samorządu szk.
2.Wdrażanie ucznia do dbania o pozytywny wizerunek własnej osoby.	Rozmowy z uczniami, zajęcia dodatkowe. Omówienie regulaminu uczniowskiego, Statutu Szkoły.	Wrzesień	Wychowawcy klas IV-VIII
3.Okazywanie szacunku rówieśnikom, nauczycielom i pracownikom szkoły.	Czynne uczestnictwo w życiu klasy i szkoły, inicjatywy na rzecz kolegów, społeczności szkolnej.	Cały rok szkolny	

Cel: Rozwijanie pasji, dociekliwości poznawczej i zainteresowań

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
<p>1.Motywowanie do dociekliwości poznawczej. 2.Pogłębianie wiedzy uczniów. Motywowanie do osiągania sukcesów szkolnych. Rozwijanie zainteresowań uczniów.</p>	<p>Aktywizujące metody nauczania. Kółko dziennikarskie „Armata i My”</p>	<p>zgodnie z przedmiotowym planem nauczania</p>	<p>Wszyscy nauczyciele B.Kłós</p>
<p>3. Dbalność o kulturę słowa. Rozwijanie kompetencji czytelniczych.</p>	<p>Udostępnianie zasobów biblioteki Konkursy czytelnicze, warsztaty aktywizujące czytelnictwo, spotkania z autorami, lekcje biblioteczne. Autorski program wspierania czytelnictwa Obchody Światowego Dnia Bibliotek.</p>	<p>wg harmonogramu wrzesień -maj</p>	<p>B.Kłós R.Reczko K.Ślęzak, Wychowawcy klas IV-VIII E.Małyśa, M.Szydło,</p>
<p>4.Rozbudzanie aktywności poznawczej ucznia.</p>	<p>Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół przedmiotowych, wyjazdy na koncerty muzyczne, udział w projekcie edukacji multimedialnej. Projekt- „Lepsza szkoła”</p>	<p>wg harmonogramu kół zainteresowań</p>	<p>D.Kiełb Nauczyciele j. polskiego i matematyki Wychowawcy klas IV-VIII, pedagodzy</p>
<p>5.Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z trudnościami szkolnymi.</p>		<p>wrzesień-czerwiec</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p>

<p>6.Promowanie uczniów zdolnych.</p> <p>7.Eksponowanie sportowych osiągnięć uczniów</p>	<p>Objęcie uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną, zapewnienie opieki pedagoga, psychologa, uwzględnianie indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia w procesie edukacyjnym i wychowawczym. Indywidualne konsultacje dla rodziców. Przygotowanie i udział uczniów w konkursach szkolnych i pozaszkolnych. Konkurs „Uczeń roku”, „Artysta roku” Konkurs na najwybitniejszego sportowca.</p>	<p>wg harmonogramu</p> <p>czerwiec</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy, Rada Rodziców G.Mentel, B.Dyrka ,P.Morka, M.Zabiłny</p>
--	---	--	---

Cel: Wdrażanie zasad higieny pracy umysłowej

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
<p>1.Zapoznanie z zasadami sprzyjającymi jasności wypowiedzi.</p>	<p>Zajęcia z wychowawcami, pedagogiem szkolnym i specjalistami.</p>	<p>marzec</p>	<p>Wychowawcy klas IV-VIII, Logopeda, nauczyciele</p>
<p>2. Sposoby koncentrowania uwagi (aktywne słuchanie).</p>	<p>Zajęcia z wychowawcą w klasie dot. czytania ze zrozumieniem, aktywnego słuchania, dokonywania selekcji treści,</p>	<p>kwiecień</p>	<p>jęz.polskiego, pedagogdy</p>

3. .Zapoznanie z etapami efektywnego uczenia się.	wizualizacji treści, utrwalenie poprzez działanie w praktyce. Dostosowanie metod i form pracy na zajęciach lekcyjnych.	zgodnie z przedmiotowym planem nauczania	Wszyscy nauczyciele
---	---	--	---------------------

Cel: Wyształcenie umiejętności komunikowania się z dorosłymi i z rówieśnikami

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Uczeń potrafi komunikować się z rówieśnikami i dorosłymi.	Kształtowanie umiejętności opanowania negatywnych emocji. Zajęcia dotyczące asertywności.		Pedagodzy Wychowawcy klas IV-VIII
2. Stosuje w praktyce zasady aktywnego słuchania.	Ćwiczenia w komunikacji werbalnej i pozawerbalnej.	wg harmonogramu	Wszyscy nauczyciele
3. Rozwija umiejętność bezpośredniego wyrażania swojego zdania, próśb, oczekiwań i sądów.	Wybory do samorządów klasowych i Samorządu Uczniowskiego ,uczestniczenie w pracach Samorządu Uczniowskiego.	Wrzesień- Październik	Opiekunowie Samorządu szkolnego

Cel: Przestrzeganie zasad kultury osobistej

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
1. Uczeń zna i stosuje zasady kultury osobistej.	Pogadanki,uroczystości szkolne i klasowe.	Wrzesień- czerwiec	Wszyscy nauczyciele
2. Przestrzega norm współżycia w grupie.	Gry, zabawy interakcyjne.		
3. Jest odpowiedzialny za swoje zachowanie.	Kontrakty klasowe i indywidualne.		
4. Dbą o kulturę słowa ,stosuje zwroty grzecznościowe.	Ćwiczenia i gry dydaktyczne.		Wszyscy nauczyciele
5. Okazuje szacunek w szkole: rówieśnikom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły.	Pogadanki, rozmowy indywidualne	Na bieżąco	

Cel: Współuczestniczenie w życiu szkoły i środowiska lokalnego

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Uczeń podejmuje działania na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.	Przygotowywanie uroczystości i apeli szkolnych.	wg harmonogramu uroczystości	Wszyscy nauczyciele
2. Uczeń współorganizuje życie szkoły: - uczestniczy w imprezach szkolnych - wyraża opinie dotyczące oceny pracy szkoły i składa propozycje pracy samorządu.	Organizacja konkursów międzyszkolnych i szkolnych oraz zawodów sportowych.	wg harmonogramu	Wszyscy nauczyciele

	<p>Promowanie szkoły w środowisku lokalnym poprzez: stronę szkoły na portalu społecznościowym Facebook,</p> <p>-organizowanie imprez i uroczystości,</p> <p>- „Dni otwarte SP42”</p>	kwiecień	<p>Samorząd uczniowski, rodzice, wszyscy nauczyciele</p> <p>M.Spieczyński</p>
--	--	----------	---

Cel: Przybliżenie sposobów efektywnego uczenia się

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Wdrażanie zasad higieny pracy umysłowej.	Zajęcia z wychowawcami, diagnoza stylu uczenia się.	Październik- Listopad	Wychowawcy klas IV-VIII
2.Zapoznanie z zasadami sprzyjającymi jasności wypowiedzi, sposoby koncentrowania uwagi (aktywne słuchanie).	Dostosowanie metod i form pracy na zajęciach lekcyjnych.	zgodnie z przedmiotowym planem nauczania	Wszyscy nauczyciele
3.Zapoznanie z etapami efektywnego uczenia się i czytania ze zrozumieniem, aktywnego słuchania, dokonywania selekcji treści, wizualizacja treści, utrwalenie poprzez działanie w praktyce.	Prelekcja dla rodziców dotycząca efektywnego uczenia się.	Marzec	n-le języka polskiego, R.Reczko, pedagogdy, Wychowawcy klas IV-VIII

Sfera wspomagania dziecka w rozwoju: emocjonalnym, intelektualnym, psychicznym

Obszar: bezpieczeństwo psychiczne, profilaktyka zachowań ryzykownych i problemowych

Cel: Zapobieganie agresji, przemocy i izolacji rówieśniczej

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1.Przypomnienie mechanizmów powstawania zachowań agresywnych.	Zajęcia wychowawczo-profilaktyczne dotyczące agresji i przemocy, pogadanka na godzinie wychowawczej.	Wrzesień październik	Pedagodzy / Wychowawcy klas IV-VIII
2. Rodzaje agresji. Jak nie być ofiarą przemocy? Jak bronić się przed agresją?	Rozmowy wychowawcy, pedagoga z uczniami. Poradnictwo dla uczniów i rodziców. Spis miejsc, telefonów pomocowych , ulotki informacyjne dla uczniów.	Luty marzec	Pedagodzy /Wychowawcy klas IV-VIII
3. Reagowanie na objawy szydzenia, wyśmiewania, bezpodstawnej krytyki. Reagowanie na przejawy agresji wobec osób i zwierząt.	Wykorzystanie pakietów informacyjnych, konsekwentne stosowanie Procedur zachowań uczniów.	cały rok szkolny	Wszyscy nauczyciele
4. Konsekwencje prawne wobec uczniów związane z	Współpraca z rodzicami, PPP i Policją.		Pedagodzy

agresywnym zachowaniem.	Korzystanie z zapisu monitoringu w toku wyjaśniania zdarzeń.	wg harmonogramu	wychowawcy klas IV-VIII
5. Eliminowanie przemocy, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Wzajemna pomoc i zauważanie problemów drugiej osoby; empatia.	Spotkania z pedagogiem z PPP Scenariusze zajęć, programy profilaktyczne. Wykład, pogadanki. Dramy, inscenizacje.	wg harmonogramu	Wszyscy nauczyciele

Cel: Zapobieganie wagarom

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Zapoznanie uczniów i rodziców ze Statutem, Systemem oceniania, obowiązkiem szkolnym i obowiązkami ucznia.	Omówienie Statutu Szkoły na zajęciach z wychowawcą i zebraniach z rodzicami.	Wrzesień	Wychowawcy klas IV-VIII
2. Dostarczanie uczniom informacji o konsekwencjach nierealizowania obowiązku szkolnego.	Prawa i obowiązki ucznia Szkoły Podstawowej nr 42.	Wrzesień	Pedagodzy Wychowawcy klas IV-VIII
3. Informowanie rodziców o sankcjach wynikających z nierealizowania przez uczniów obowiązku szkolnego.	Omówienie konsekwencji dla uczniów związanych z wagarami na zajęciach z wychowawcą.	Wrzesień	Wychowawcy klas IV-VIII
	Konsekwentne stosowanie Procedur zachowań uczniów.	wg harmonogramu zebrań i konsultacji	Wychowawcy klas IV-VIII Wszyscy nauczyciele

Zapoznanie rodziców z zasadami usprawiedliwiania nieobecności w szkole i przestrzeganie terminów i sposobu usprawiedliwiania nieobecności. 4. Nagradzanie najlepszej frekwencji w szkole.	Zebrania z rodzicami, konsultacje. Konkurs na ucznia z najlepszą frekwencją	czerwiec	Wychowawcy i Rada Rodziców
--	--	----------	----------------------------

Cel: Zagrożenia wynikające z korzystania z technologii informacyjnej (grooming, hejtowanie, cyberprzemoc, fonoholizm)

Zadania	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1. Zagrożenia wynikające z użytkowania Internetu.	Rozmowy z uczniami na lekcjach z wychowawcą, na zajęciach z informatyki i techniki. Warsztaty dotyczące zagrożeń.	wg harmonogramu	Wychowawcy klas IV-VIII D.Kiełb, T. Gołuchowski, P.Morka , M. Kozłowska A.Panek
	Lekcje z wychowawcą lub psychologiem PPP dotyczące cyberprzemocy, groomingu, hejtowania, fonoholizmu.	Kwiecień	
	Zajęcia komputerowe, zajęcia informatyki nt. „Dodaj znajomego- nie hejtuj”	październik	
2.Uczeń prawidłowo korzysta z technologii informacyjnej.	Zajęcia z wychowawcą	Listopad	Wychowawcy klas IV-VIII
	Rozmowy na godzinie wychowawczej.	styczeń	Wychowawcy klas IV-VIII

3.Uczeń potrafi właściwie korzystać z mediów społecznościowych.			
---	--	--	--

Cel: Przeciwdziałanie uzależnieniom

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
1.Dostarczenie uczniom wiedzy z zakresu używek i ich negatywnego oddziaływania na zdrowie.	Lekcje wychowawcze dot. uzależnień: papierosy, e-papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze.	Listopad / styczeń	Wychowawcy klas IV-VIII,
2.Zapoznanie z przyczynami i skutkami używania środków odurzających (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze). Konsekwencje eksperymentowania z używkami.	Korzystanie z materiałów dostępnych na stronach internetowych KBPN. Zajęcia z pedagogiem szkolnym, tablica informacyjna. Spotkania z policjantami z Wydziału Prewencji	Listopad- maj	Pedagodzy
3.Podnoszenie kompetencji wychowawczych nauczycieli i rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień.	Pogadanki, szkolenia na temat zagrożeń środkami psychoaktywnymi, w tym dopalaczami. Prelekcja dla rodziców, zamieszczenie pomocnych informacji na stronie internetowej szkoły.	listopad	Wychowawcy klas IV-VIII pedagodzy, zaproszeni specjaliści

<p>4.Kształtowanie zdolności dokonywania świadomego wyboru. Utrwalanie zachowań asertywnych.</p>	<p>Włączenie się w obchody Światowego Dnia bez Tytoniu – 31 maja . Ogólnopolska Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” podejmująca problem profilaktyki uzależnień i innymi programami profilaktycznymi. Zapoznanie uczniów z instytucjami pomagającymi w sytuacji uzależnień.</p>	<p>Marzec - Maj</p>	<p>Wychowawcy klas IV-VIII Wszyscy nauczyciele</p>
--	---	---------------------	--

Cel: Zapobieganie zachowaniom niebezpiecznym

Zadania	Formy	Termin	Odpowiedzialni
<p>1.Dostarczenie uczniom wiedzy z zakresu zachowań niebezpiecznych i karalnych.</p>	<p>Pogadanki, prelekcje na lekcjach wychowawczych, spotkanie z policją, kuratorem sądowym, zajęcia z pedagogiem. Omówienie zachowań niebezpiecznych i karalnych: kradzieże, wymuszenia, dewastacje mienia, bójki, fałszowanie dokumentów.</p>	<p>Grudzień</p>	<p>Wychowawcy klas IV-VIII Pedagogzy Funkcjonariusz Policji</p>
<p>2.. Wprowadzenie jasnych reguł dotyczących zachowań niebezpiecznych i karalnych.</p>	<p>Prelekcja nt. odpowiedzialności prawnej nieletnich. Zapoznanie z regulaminami szkolnymi, konsekwencja w postępowaniu, Procedura zachowań uczniów.</p>	<p>styczeń</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p>

IX. Procedury interwencyjne:

Załącznik nr 1.

IX. Ewaluacja

Metody i narzędzia badawcze:

- analiza dokumentacji szkolnej
- ankiety, obserwacja, wywiad

opracowanie:

.....

załącznik nr 1

Szkoła Podstawowa nr 42

w Sosnowcu

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UCZNIÓW DEMORALIZACJĄ ORAZ W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz.228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002r. Nr 11 poz.109 z późn. zm./ oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą /.
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz.230 z p. zm./

- 3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/.
- 4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./
- 5) Zarządzenie nr 18 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.
- 6) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
- 7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249).

Wykaz procedur:

1. W przypadku informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzania się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków
3. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.
5. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.
6. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
7. Postępowanie w przypadku samobójstwa/zabójstwa.
8. Pierwsza interwencja po obciążających, kryzysowych wydarzeniach, w tym śmierci samobójczej w klasie, szkole – informacje podstawowe.
9. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.
10. Postępowanie w przypadku żałoby po śmierci ucznia.
11. Postępowanie w przypadku samookaleczenia ucznia.

12. Postępowanie w przypadku epizodu psychotycznego ucznia.
13. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.
14. Postępowanie po zakończeniu kryzysu.
15. Metody współpracy szkoły z policją.
16. Postanowienia końcowe.

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca (pedagog szkolny) wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

I. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego.

II. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

III. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

IV. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy,
- niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

V. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel.997 lub 112.

VI. Postępowanie w przypadku samobójstwa/zabójstwa

- natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora szkoły,
- dyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych,
- pedagog powiadamia poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom,
- dyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji,
- nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny,
- dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka, przy czym należy to zrobić twarzą w twarz, unikać powiadomienia telefonicznego,
- dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe,
- dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.

VIII. Pierwsza interwencja po obciążających, kryzysowych wydarzeniach, w tym śmierci samobójczej w klasie, szkole – informacje podstawowe:

- dać strukturę i oparcie – dawać pewność, poczucie bezpieczeństwa,
- "zebrać, zewrzeć klasę" – nikt nie powinien pozostawać sam,

- zająć się zdarzeniem "Co się wydarzyło?" (rozmowy w klasie; małym dzieciom można pozwolić rysować; słuchać bez zbędnego komentowania),
- umożliwić wyrażenie uczuć (pozwala to na redukcję napięcia) – umieć wytrzymać ujawniane emocje,
- odciążyć "obciążonych" kolegów, równocześnie będąc w stanie zachować emocjonalne granice.

1. Co można zrobić – najważniejsze wskazania:

- spróbuj zapewnić dzieciom i młodzieży poczucie bezpieczeństwa i pewności. Utrzymanie rutyny dnia codziennego odgrywa bardzo ważną rolę, ponieważ pozwala zyskać poczucie panowania nad swoim życiem, tak szybko, jak to możliwe, wyjaśnij dzieciom i młodzieży, co się stało,
- wysłuchaj, zanim powiesz - pozwól osobom opowiedzieć o swoim doświadczaniu tej sytuacji, mówienie może bowiem pomóc im poczuć się lepiej,
- zezwól na przeżycie i wyrażenie uczuć, jakiegokolwiek by one nie były i jakkolwiek różniłyby się od tego, co Ty sam czujesz,
- normalizuj reakcje osób - powiedz osobom, którym pomagasz, że to co czują i co się z nimi dzieje jest *"Normalną reakcją na ekstremalnie obciążającą sytuację"*, a jeśli, ze względu na wiek (dzieci) są zbyt małe, aby im to tak bezpośrednio przekazać, przekaż tę informację rodzicom i sam o tym pamiętaj,
- daj dzieciom i młodzieży możliwość pożegnania się ze zmarłą osobą. Jeśli jednak nie potrafią w tym obszarze podjąć decyzji, pomóż im zobaczyć wiele możliwości w jaki mogą pożegnać się ze zmarłą osobą.
- pozwólcie dzieciom i młodzieży uczestniczyć w planowaniu ceremonii pogrzebowej, np. poprzez wybór pieśni, na tę ceremonię albo wybór czy zakup kwiatów albo wspólne napisanie wspomnienia o zmarłym.
- obniżenie osiągnięć szkolnych jest w takiej sytuacji zjawiskiem normalnym – spokojnie daj dzieciom i młodzieży czas, aby z powrotem mogli skoncentrować się na nauce,

- nie wartościuj sposobów, w jaki dzieci i młodzież radzą sobie z żałobą ("ten płacze, a ten świruje"),

Zalecenia w przypadku śmierci samobójczej

(wg Amerykańskiego Stowarzyszenia Suicydologii 1991):

1. Nie zwalniać uczniów ze szkoły i nie zachęcać do uczestnictwa w pogrzebie podczas godzin lekcyjnych.
2. Nie organizować nabożeństwa żałobnego na dużą skalę.
3. Zapewnić terapię indywidualną i grupową.
4. Zweryfikować fakty i traktować śmierć jako samobójstwo.
5. Podkreślać fakt, że samobójstwu nikt nie jest winien.
6. Podkreślać dostępność pomocy oraz fakt, że samobójstwu w ogóle da się zapobiegać i że wszyscy mają tu do odegrania pewną rolę.

Ogólną zasadą w trakcie interweniowania po śmierci samobójczej jest nie gloryfikowanie samobójstwa. W tym duchu należy rozumieć powyższe zalecenia. Chodzi tu bowiem o działania mające na celu uniknięcie zjawiska zaraźliwości samobójstw, czyli tzw. efektu Wertera, kiedy to w danym skupisku po jednej śmierci samobójczej może dojść do fali innych samobójstw.

IX. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych:

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.

- dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami,

- nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów,

- osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:

- Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?

- Jakie są lub mogą być jej skutki?
- Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
- Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?

- osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:

- Mów pierwszy o złych wiadomościach.
- Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
- Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
- Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
- Analizuj dane.
- Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
- Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
- Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
- Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
- Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
- Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

- w przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury,

- należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

X. Postępowanie w przypadku żaloby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej):

- działania uprzedzające:

- omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
- omówienie tematyki stresu, traumy, żaloby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

- działania interwencyjne:

- dyrektor i pedagog informują nauczycieli, wychowawców,
- pedagog przypomina zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
- wychowawca informuje uczniów na forum klasy,
- dyrektor stwarza możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

- działania naprawcze:

- wychowawca ocenia potrzeby, monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza się szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji,
- wychowawca konsultuje sytuację z pedagogiem, pedagog zasięga opinii specjalistów z PPP,

pedagog ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

XI. Postępowanie w przypadku samookaleczenia ucznia:

- uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie słownej perswazji i natychmiastowe odebranie niebezpiecznego przedmiotu z zachowaniem zasad bezpieczeństwa,

- udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu,

- w razie potrzeby poprosić osobę dorosłą lub ucznia o wykonanie telefonu celem wezwania pogotowia ratunkowego,

- jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub personelu sprząającego,

- poinformować o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję, pedagoga i wychowawcę klasy,

- poinformować rodziców ucznia (wychowawca / dyrekcja),

- uzyskać od rodzica pisemne poświadczenie o zaistniałym zdarzeniu wraz zobowiązaniem do zapewnienia specjalistycznej opieki dziecku, przekazać informacje dotyczące instytucji, w których rodzic może poszukać pomocy psychologicznej lub innej specjalistycznej
- sporządzić notatkę służbową o zaistniałym zdarzeniu.

XII. Postępowanie w przypadku epizodu psychiatrycznego ucznia:

- działania interwencyjne nauczycieli

- nie pozostawiaj ucznia samego,
- reaguj spokojnie, łagodnie,
- bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce,
- na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu, zawiadom pogotowie ratunkowe,
- nie skupiaj się na rozstrzyganiu, czy to jest psychoza.

- działania naprawcze:

- jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany)
- jeżeli uczeń sobie tego nie życzy, nie informować klasy,
- wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia,
- konsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń, który to lekarz jednak nie musi udzielać informacji,
- udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych m.in. w PPP.

XIII. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą:

- po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą Dyrektor szkoły,

wychowawca, pedagog podejmują następujące działania:

- a) jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, inny pracownik szkoły) powiadamia o tym fakcie Dyrektora szkoły, a ten rodzica (prawnego opiekuna) ucznia;
- b) Dyrektor szkoły, pedagog, oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji;
- c) w razie konieczności pracownicy szkoły wzywają pogotowie ratunkowe w celu pomocy i/lub specjalistycznej konsultacji lekarskiej;
- d) pedagog, wychowawca przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami) oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- e) jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, Dyrektor szkoły, pedagog przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- f) o próbie samobójczej Dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania i wpierania ucznia po jego powrocie do szkoły;

XIV. Postępowanie po zakończeniu kryzysu:

- nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Specyficzne dla interwencji kryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe,
- w sytuacji kryzysowej dyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ w ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.
- o czym opiekunowie powinni wiedzieć?
 - należy ucznia wysłuchać

- dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie
- przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania
- dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie
- szukać sprawdzonych strategii działania
- stworzyć plan pomocy.

- czego opiekunowie powinni unikać:

- pocieszania
- dawania rad
- pouczania
- tłumienia reakcji emocjonalnych (np. zdania typu: "będzie dobrze", "nie płacz już", „uspokój się”)
- pospieszania w działaniu
- wymuszania szybkich decyzji

- normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego – to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.

- po przeżyciu sytuacji kryzysowej uczniowie mogą:

- unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować
- mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną
- mieć koszmary senne
- doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy
- „nic nie pamiętać” – psychologiczna amnezja

Ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)

- aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną - nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, tworzyć klimat umożliwiający mówieniu o rzeczach trudnych, zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z dziećmi/młodzieżą.

XV. Metody współpracy szkoły z policją

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno – wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Koordynatorami współpracy są: pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły. Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła. Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, oraz dzielnicowy powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, rodziców z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- wspólny – szkoły i policji - udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

XVI. Postanowienia końcowe

1. Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi, lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.
2. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).